

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów. Zespół

ZBIÓR RĘKOPISÓW I ARCHIWUM PAWLIKOWSKICH

ZESPÓŁ (FOND) 76.

CZEŚĆ III. ARCHIWUM PAWLIKOWSKICH.

162. J. G. Pawlikowski: „Oblicze ziemi – a patryotyzm”. Wykład. 1925.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Stawo Polskie 9/3 1925

Львівська біб-ка АН УРСР
ВІДДІЛ РУКОПИСІВ
III ЯЗ. Новл. 162/n. 21

Kultura a Swojnosc

Kultura a swojszczyzna.

Wieczór dyskusyjny w Kasynie i Kole literacko-artystycznym.

We wtorek, 3 bm., rozpoczął szereg wieczorów dyskusyjnych w Kasynie i Kole lit.-art. prof. J. G. Pawlikowski wykładem na temat „Kultura a swojszczyzna“.

Prelegent zaznaczył, że ze względu na dyskusyjny charakter wieczoru nie będzie wyczerpywał tematu w systematycznym przedstawieniu, ale da tylko ogólną orientację i podkreśli problemy nadające się szczególnie do dyskusji. Pomimo tego z powodu rozległości tematu, jego względnej nowości i mnóstwa nasuwających się kwestyj spornych, wykład tak się rozszerzył, że z powodu spóźnionej pory postanowiono dyskusję odłożyć na następny wtorek (10 bm.).

Prelegent określił najprzód pojęcie kultury i pojęcie swojszczyzny. Są to pojęcia od siebie niezależne, gdy jednakże w umyśle przeciętnego filistra kultura łączy się z wyobrażeniem jakiegoś uniwersalizmu, powstaje pytanie, czy pielęgnowanie cech swojskich, bądź narodowych bądź prowincjonalnych i lokalnych leży w interesie kultury czy też jest z nią sprzeczne. I to jest problem podstawowy. Drugim problemem jest stosunek pielęgnowania swojszczyzny, do interesu narodowego i państwowego.

Przez „swojszczyznę“ w najszerszym znaczeniu rozumie się kompleks wszelkich cech swoistych pewnych większych lub mniejszych grup etnicznych. Cechy te podzielić można na przedmiotowe i podmiotowe; w ściślejszym znaczeniu jako swojszczyznę określamy cechy przedmiotowe, to co składa się na „oblicze ziemi“. Składa się na nie przyroda i dzieła ludzkie (budownictwo, sprzęt, zdobienie, strój, obyczaj); mówimy o pielęgnowaniu i ochronie przyrody

i swojszczyzny, stosując tę ostatnią nazwę pospolicie tylko do dzieł ludzkich.

Ochrona swojszczyzny w tem najściślejszem rozumieniu wysuwa przede wszystkim **problem regionalizmu**, t. j. **cech regionalnych, partykularnych. Czy i o ile pielęgnowanie takich cech jest** pożądanem z punktu widzenia kulturalnego i narodowego, względnie jakiego mogą się ujawniać niekorzyści i niebezpieczeństwa? Prelegent przedstawił cały szereg argumentów za i przeciw, które mogą dać podstawę do owocnej i interesującej dyskusji. A dalej wysuwają się kwestje granic, do jakich pielęgnowanie tradycyjnych cech swoistych ma się posuwać, kwestja co jest godnem a co niegodnem zachowania, wreszcie kwestja co jest w warunkach aktualnych możliwem. Wreszcie poruszył prelegent sprawę organizacji pielęgnowania i ochrony swojszczyzny przez szkołę, propagandę, stowarzyszenia (przykład Heimatschutz'ów niemieckich!) tudzież ustawodawstwo. U nas dekret Rady Regencyjnej z 8 listopada 1918 r. daje tej akcji niejako oparcie, wymaga jednak dopełnienia i reformy, (zależność konserwatorów od wojewodów, niedostateczność pierwiastku kolegialnego, brak organizacji centralnej itp.).

Co do ochrony przyrody, to ochrona jej ze stanowiska interesu swojszczyzny, czyli zachowania cech swoistych krajobrazu lub tworów przyrody, mających znaczenie pamiątkowe, przedstawia tylko jedną stronę problemu, pozatem bowiem uzasadnia się potrzeba ochrony przyrody w jeszcze wyższej mierze interesami nauki i estetyki. Wszystkie te jednak motywy ochrony powinny współdziałać. Interes nauki należy do odmiennej kategorii, ale interes estetyczny

(piękno oblicza ziemi) łączy się jaknajściślej z zasadami ochrony swojszczyzny. W dziedzinie ochrony przyrody podnieść należy problemy granic tej ochrony; są one różne przede wszystkim w miarę tego, czy chodzi o przyrodę pierwotną czy zhumanizowaną, tj. przestoczoną dla celów ludzkich. Tu też występuje kwestja: „ochrona czy upiększanie?”. Drugą kwestją jest stosunek idealnego interesu ochrony do interesów ekonomicznych. Co do środków i sposobów ochrony, i tu, jak przy ochronie swojszczyzny w ściślejszem znaczeniu, rozważyć trzeba sprawę wychowania, propagandy, stowarzyszeń, (które zasadniczo powinny łączyć ochronę przyrody z ochroną swojszczyzny), wreszcie ustawodawstwa. U nas od pocz. r. 1920 istnieje Państwowa Komisja Ochrony Przyrody, w której wszelkie poczynania w tej dziedzinie znaleźć mogą skuteczne oparcie. Sprawa rozbudowy ustawodawstwa ochronnego jest też u nas sprawą aktualną; przygotowują się projekta ustawodawcze natury ogólnej i szczegółowej (jak np. ustawa o Parku Narodowym Tatrzańskim), a ogół powinien o usiłowaniach tych wiedzieć i interesować się niemi, aby je poprzeć naciskiem opinii publicznej.

Oto pokrótce szereg zagadnień, które czekają na dyskusję w najbliższy wtorek, tj. 10 bm., w salach Kasyna i Koła lit.-art.

Tuszmy, że obudzą one zainteresowanie i sprowadzą do sal Kasyna licznych gości.

Národný výbor je v plnej 'nauke
zastat' a v 'občianske' ho in 'pravej' a
'štátnosti'...

Táto 'nauka' na 'všetech' 'mestech'
'pravom' - 'all' 'iprotivom', 'ho'
'totu' 'pravu' 'štátnosti' 'uvedu' 'pravu'
'novu' 'nauku' 'vyzývajúcu' 'na' 'nie' 'vyhodnotenú',
'všetech' 'nie' 'vyhodnotenú' 'v' 'družstve' 'M. J. S.'

Štátnosti' uveďte' podľa:

- a 'všetech' 'vyzývajúci' 'novu',

'súčasne' 'všetech', 'všetech', 'všetech'

'všetech', 'všetech' 'všetech', 'všetech'

Táto 'nauka' a 'pravu' 'štátnosti'

- a 'všetech' 'všetech'. 'všetech'

'všetech' 'všetech' 'všetech' 'všetech'

'všetech' 'všetech' 'všetech' 'všetech'

'všetech' 'všetech' 'všetech' 'všetech'

- a 'všetech' 'všetech' 'všetech' 'všetech'

'všetech' 'všetech' 'všetech' 'všetech'

~~Pravni dohodci na hrifajenstvu~~

- Lachovani (vrbom) ja urbohuvolani (episkopie),
Soudki dachana,

9 -

Spava bz na puce dnyz dave:

: te obodenz vhadv utymanie
i anadabarene kalyz

praktichnyj - by soudkier
vnuvudeni suvuda vzad,

daneg - eto podmetnyj kalyz
vandy!

10.
obovzhuiz
vnuvudeni
vphovani d
praktichnyj

11
Reporlan

— Lotalna vstavovani / blevadobolke regije
nolan).

Zaveme: vopetov form, ovvovodni!

Tebom zjiva / judici kurochey
flesovii / na nuyve abovodij
(medvii puvvichnyj vjizny).

— Wuyphovand abovod / blevadob,
"pfe" n niole/.

Spava ovvovodni se praktichnyj,
praktichnyj.

Zaveme na kovsac. Polshvii — praktichnyj

holozem obvz ovvovodni / ovvovodni
Reporlan ovvovodni praktichnyj praktichnyj.

— Stran obecní, který poskytl "w. Ordine"
— jeho násta — jeho společenství.

— Obzvláštní obecní, který poskytl
z obecního majetku Ordine.

— Společnost, — což se (a) Ordine
pro Obecní společenství.

7
mets

mojy propozycje dajcie uwagi! i dajcie
na to namo ci rady - na wielu
odlegosci - jest decyzyj, - czy ply
znowe? spody je nie podusz
ci to klor na dymu a potro
lycia kuba poddaje! Wally dla
zobaczyc wypracowal jest dajcie wamy
potrzebu jele potro.

Daj pashnyem jest znowe znowe!
czy gdata? -- Medasche: kalendarz
to dajcie namo! -- A dajcie!
dajcie - to potro namo.

Jedny z celow namowu kalendarza
jest obliczenie edycji dajcie!

- Szobadate dajcie obliczenia - - - - -

- O ile zachowujemy jele modlo - - - - -

- Czy i w jakich gornicach jest zachowujemy - - - - -

7.

8

Pracny domo puzice kulturny i obredny
puzice "margaryt".

Pracny
margaryt

Pracny: w najwyzszym stopniu rozwiniety
city i kompleks celi indywidualny, "margaryt";
pewny grup w obrzbie ludzkosci, Takoz
grupami naturalnymi w przedmiocie narady
jako celni, ale doly pewne grupy edukacji
w obrzbie ludzkiej narady. Te city indywidualne
moge byc rodzaj podmiotowosci lub podmiotowosci.

— City podmiotowosci:

praca, — rodzajowosci natury materialnej (materialne),

A pobił się huczałami chęć podkryć i poprzeczyć
kulturalny ~~rynek~~ „wzrost kultury” — to
trzeba stwierdzić że borykając się z kulturą
wzrost kultury” polega na rozwoju.

Wzrost
kultury
to
rozwoj

Wzrost kultury polega na rozwoju i
stworzeniu poleca na duch rozwoju i
blokada i nie potrzeba dobro i duch i
dotyczy a duch i rozwoju! — jeśli rozwoju
to nos „duch” rozwoju to rozwoju i
celu kulturalny ale jest to rozwoju i rozwoju
na który rozwoju i rozwoju i rozwoju
i rozwoju i rozwoju!

Wzrost
kultury

— Idea narodowości: — Polska ma
w tej dziedzinie i tej i rozwoju i rozwoju
i rozwoju — „Misja” Polski! — Znaczenie
i rozwoju i rozwoju i rozwoju
i rozwoju!

Narodowość
i rozwoj

Zagadnienia polityczne: — Polityka
rozwoju i rozwoju i rozwoju!

Polityka
rozwoju

W oblicie przedstawiania: pragnienia
i dążenia ludzkie: motywacja w
"określenie pragnień i wyrażenie" oraz
"analiza ta przez swój rozum" to w
oblicie zdania pycha adwersa (wyrażenie
w znaczeniu ścisłym).

Wzrostki podmiotowe

Chociaż chodzi tu o kultury przedmiotów,
to one to jednak wrodzone w jej interesie
trzeba wytyczne na kultury podmiotowe,
- bo dla zachowania cech świadomości,
oblicie zdania trzeba wzajemnie 'mówić'
dla nich, zwrócenie się zwrócenia i
pomocą obywatela tak uchowy.

Wzrostki są podmiotem
kultury

Podkreślenie: wychowanie, - propaganda, - litera-
tura, - stosowne. Ma to wytknąć
emilanie do powstania nauczycielom
dydaktycznym - studium kultury, obywatel,
głównie, celach. Wpływ jego na powstanie
panstwowski - i uduchawia. -

I. Dejavnost svojine (deli lastne).

I Dejavnost svojine

Pravniti dejavnosti, - celotni stvarnopravni (budovništvo, zbirništvo, stonj, obljubi),

Književna dejavnost.

Književna dejavnost

Stonj obljubi:

- konstruirati i' novinarstvo / za pravnopravne in ugotavljanja, opreza
- pravnopravni skladnosti / na lastni organiziranosti i' znanju vseh /
- npr. pravne / za pravnopravne
- znanje in opreza / za pravnopravne /
- znanje / za pravnopravne /

Književna dejavnost:

- pravnopravni,
- pravnopravni,
- pravnopravni / etični običaji

Granice pravnopravnosti / celotni stvarnopravni /

Granice dejavnosti

" - pravnopravni.

Spunka
vlastní

Spunka: skoda, laboratorna etc.

stejná podstava - ochrana zolothronu

kultury i utokci / plodit Roky Ryzengung /
oproti ned zolothronu utokci / kultury - 28/1913.
- Novy projekt. - Projekt utokci budov /

Stromy

- Hlavní úkol
seve i sk Verbov!

- M nos...

II
Dokova
připady

II Dokova připady.

jest ona celych aktov sraz'ny - a ste
chadi v cely svete kazybovan
lah a znanost' pamtstve davnos' pyant
(katalogy, legendy).

- Rola Stromy v jake uply!

- Dny pyant kultury / vymanly etc.
pudpudnyj pud pyant zolothron
kultury v uply dachoz 2 8/11 418.

ste znanos' d'ne - svete - a svete
d'ne. Motry aktov pyant
by d'ne vymanly.

ste (opoz pyant: pamtstve i svete)
vlastní skoda i "skoda".

Wskazane: / Krasna katechizis - all
Dla ochr. mozgu / wamy per. wchod. febraga,
yng (w whole).

Edykie: "obidne mowke pyreni"

"aktyka" pyreny.

- Dygnat moulonin prouchen.

- Modni' kroya anteney. (U nas: pseyk chp)

Isotki akhoy: prubne' pda py ochr. mozgu w
isclejen zoweni: popygnat,
nhdz, stopygnat, upcha
pudba.

Isotki

Praktyka kroya akhoy
w praktyce w 1920.

Isotki akhoy:

pygnat pacygnat a

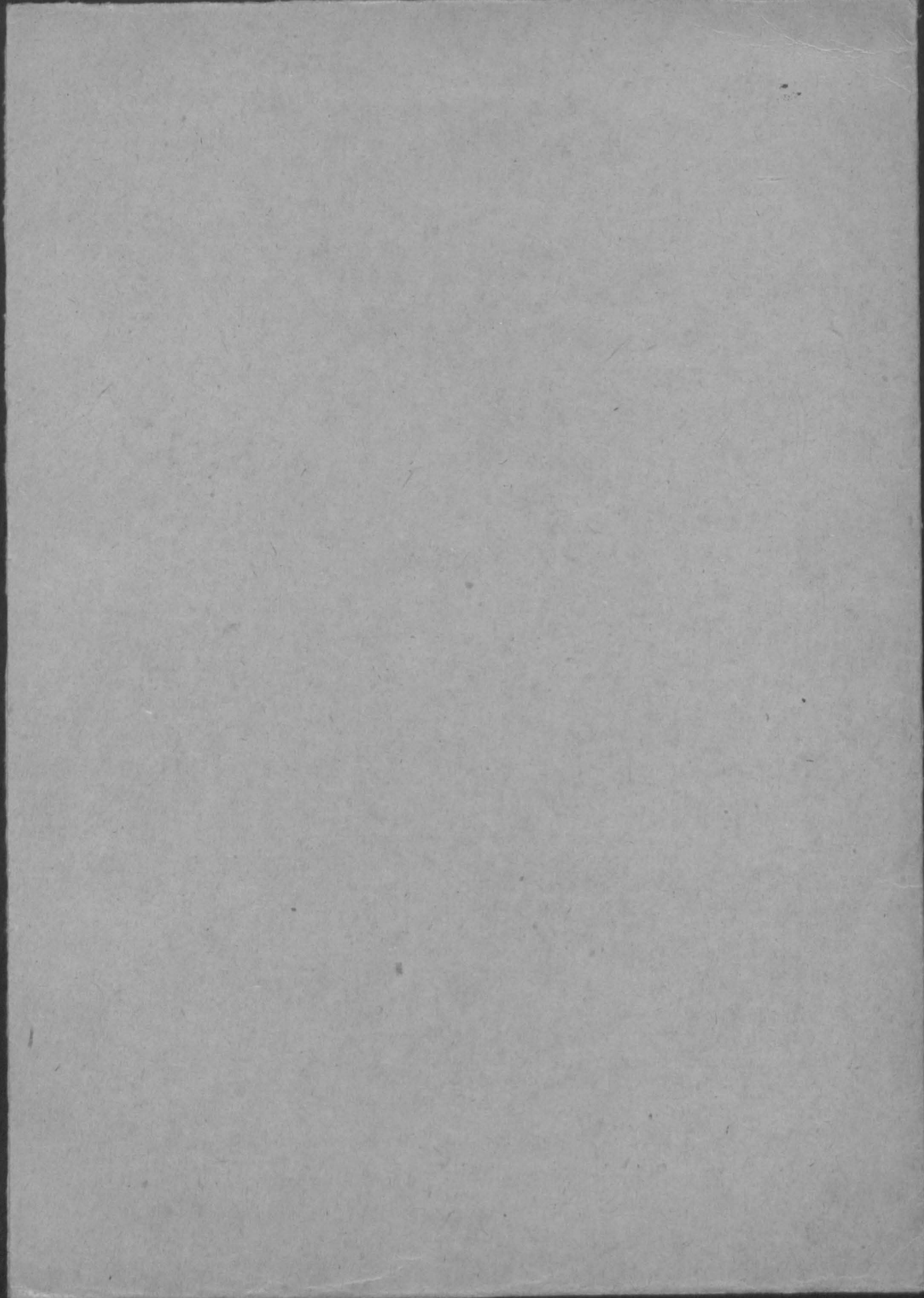
"kaltros a nador". Plecegnat /
pygnat: upacygnat.

Isotki akhoy

(Dygnat akhoy abolutny: poychb
reemata kutygnat.)

- "Kaltros a nador".

- Isotki akhoy.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.